

Història de les nostres *albaes*.

Es desconeix quan va començar al nostre poble aquesta tradició tan antiga de les *albaes*. Les dades dels cantadors més antics que es coneixen són d'abans de la Guerra Civil, cap als anys 20.

Tal i com apuntem anteriorment, aquest costum de cantar *albaes* ha existit i existix en nombrosos pobles de la Comunitat Valenciana i Catalunya, però en el nostre es fa d'una manera distinta. Encara que la finalitat era cantar a totes les fadrines del poble, a vegades també se solia cantar alguna cançó als pares, germans o alguna altra persona. Cada cantador canta les cobles que vol i a qui vol. Normalment, es compaginen tot el grup cantant una cada un. Se solen cantar cançons d'entrada, les dedicades i sempre s'acaba a cada casa amb una de comiat.

Tot i l'antiguitat d'aquesta tradició, el model que s'ha seguit ha sigut quasi sempre el mateix. Al voltant de les 12 o la 1 de la nit vespra del dia del patró Sant Bartomeu -24 d'agost-, un grup de joves, generalment fadrins, acompanyats dels corresponents músics, inicien el recorregut pels carrers de la població cantant a la porta de cada casa a qui vullguen dels que viuen en ella, generalment a les xiques fadrines. El recorregut sol durar tota la nit, prolongant-se, quasi sempre, fins a les primeres llums de l'alba. Açò depén de la quantitat de cases on es canta i de les cançons que es canten en cada una d'elles. Les xiques solen estar darrere de la finestra o la porta per a veure qui són els cantadors i escoltar allò que canten. L'endemà es comenten pel poble les cançons més coentes que s'han cantat.

Els instruments musicals que acompanyen els cantadors sempre han sigut la trompeta i el tabalet; alguns anys s'ha sumat el clarinet i, últimament, també la dolçaina.

Aquesta comitiva encarregada de cantar *les albaes*, no comptava amb una quantitat fixa de components, però solia estar composta per 5 ó 6 amics de la mateixa edat, de la mateixa colla o simplement que s'entien bé i els agradava cantar. Solien mantindre's els mateixos 4 ó 5 anys, fins que eren reemplaçats per altres joves que ja tenien edat i desitjaven imitar-los. A vegades es mantenien 8 ó 9 anys, bé perquè no hi havia ningú que els reemplaçara, bé perquè se sentien a gust i repetien cada any. Encara que aquest grup era l'encarregat de fer la ronda i marcar les pautes que s'han de seguir durant la nit, sempre hi havia algú de fora que també cantava alguna cançó, a la núvia, als seus pares o només perquè en aquella casa eren familiars, amics o simplement se li ocorria alguna cobleta apropiada per a algun dels seus habitants. A vegades la cançó que se li cantava a una xica era una manera de declarar-se.

Si en la vigília de Sant Bartomeu els fadrins, per algun motiu, no cantaven *les albaes*, l'endemà, vespra de Sant Roc, les cantaven els casats.

Abans de començar a cantar, normalment per la vesprada, es demanava permís a l'alcalde per a poder cantar *les albaes*. Aquest, que de no haver-hi

cap incident amb la joventut, sempre el concedia, avisava el sereno –figura important per a vigilar l'orde al poble durant la nit- perquè anara darrere de la comitiva tot el recorregut per si ocorria cap contratemps. Açò no era d'estranyar, ja que anaven acompanyats de moscatell i aiguardent per a perdre la vergonya i donar-se força. La nit és molt llarga, i per a aclarir la veu i aguantar ben desperts amb ganes de cantar fins a l'alba no podien beure només aigua. Alguns es passaven un poc i acabaven prou alegres, açò provocava que es cantara alguna cançó “prohibida” que havien decidit no cantar per a no produir enfadaments entre els al·ludits; també era probable que es despenjara algun canyís o persiana o qualsevol altra malifeta, encara que sense molta malícia.

El recorregut s'iniciava cantant a la porta de l'església, després es passava a l'ajuntament i després a casa del sr. Alcalde. En acabar el repertori enfront de la casa de la màxima autoritat, es passava a la del costat, començant la volta per tot el poble per a acabar novament al punt de partida, la casa del sr. Alcalde.

Es cantaven cançons de qualsevol tipus: d'enamorats a les seues núvies, a les germanes, a les mares, en pla de crítica, sobretot a l'Ajuntament o al Sr. Alcalde, etc. Normalment sense faltar a ningú, encara que sempre es cantava alguna *animalada* que produïa l'enfadament de l'al·ludit.

L'endemà, festivitat de Sant Bartomeu, cap a migdia donaven novament la volta al poble, portant uns cabassos d'espart o canastres de vimen on les fadrines, les mares o qualsevol membre de la casa, en agraïment a les cançons que els havien cantat, els tiraven unes monedes. Segons si havien estat més encertats o menys amb el repertori, els al·ludits eren més generosos o menys. Algunes vegades no sols no els donaven res, sinó que esperaven que passaren a cobrar per a tirar-los l'esbronc per allò que els havien cantat. Per a fer aquesta tasca, solien enviar als de més edat perquè causaren més respecte i la gent pagara més. A vegades eixien els cantadors amb algun músic tocant perquè en sentir-ho servira d'avís. Altres vegades, si coincidia que ja estava al poble la ramaderia dels bous per a les festes, agafaven el *manso* i donaven la volta al poble amb ell per a cridar més l'atenció.

Amb els diners que arreplegaven feien una festa, si no tenien prou per a l'esdeveniment que organitzaven, ho completaven de la seua butxaca. Preparaven un dinar, a vegades amb disfresses, ball, entrada de bous, etc. Açò depenia de les ganes de festa que tingueren els components del grup. Va haver-hi un any que els fadrins no es van posar d'acord i les van cantar els casats la vespra de Sant Roc. Després, van celebrar una festa en la *placeta de la farola* menjant-se un cabrit al forn. A mesura que anaven passant els anys, la gent pagava més i a vegades amb la recol·lecta es col·laborava amb la compra d'un bou, d'una corda per a les embolades dels bous o algun altre requisit per a les festes, o bé es donava a l'Associació Cultural.